

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 61 - DECEMBER 2020

[nl](#) [fr](#) [en](#)

DE OVERDRACHT : DE ERFENIS VAN DE OORLOG

Beluister de verhalen van de nakomelingen van verzetsmensen en collaborateurs. Een reeks van drie podcasts (in het Frans). [\[MEER INFO\]](https://www.cegesoma.be/nl/news/les-transmissions-la-guerre-en-h%C3%A9ritage-de-overdracht-de-erfenis-van-de-oorlog)

DOCTORAATSONDERZOEK

Onze collega, Anne Chardonnens, heeft met glans haar thesis verdedigd over het 'beheer van geautoriseerde beschrijvingen in het kader van de online linked open data' (ULB), een studie in samenwerking met het CegeSoma. [\[MEER INFO\]](https://www.cegesoma.be/nl/news/drie-vragen-aan-%E2%80%A6-een-kersverse-%E2%80%99doctor%E2%80%99-anne-chardonnens-verantwoordelijke-voor-de-digitale)

NIEUWE PUBLICATIE

Publicatie van het boek 'Het Schaduwleger / L'Armée de l'ombre' over de agenten van de inlichtings- en actiediensten. Een menselijke en institutionele benadering voor een beter begrip van de geschiedenis van en de herinnering aan het verzet in België. [\[MEER INFO\]](https://www.cegesoma.be/nl/publication/het-schaduwleger-van-clandestiniteit-naar-herinnering-%E2%80%99arm%C3%A9e-de-%E2%80%99ombre-de-la)

DE GEHEIME WAPENS VAN HITLER

Ontdek de tweede aflevering van onze reeks 'de ontmoetingen met onze bibliothecaris'. [\[MEER INFO\]](https://www.cegesoma.be/nl/de-duitse-geheime-wapens-de-bibliotheek-van-het-cegesoma)

ONLINE PUBLICATIE

De roof van bibliotheken door de Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg (ERR) in België tijdens de Tweede Wereldoorlog. [\[MEER INFO\]](https://www.cegesoma.be/nl/publication/een-nieuwe-online-publicatie-over-de-activiteiten-van-de-einsatzstab-reichsleiter)

MEDIA

Ontdek de meest recente bijdragen van onze collega's op TV en radio. [\[MEER INFO\]](https://www.cegesoma.be/nl/news/het-cegesoma-de-media)

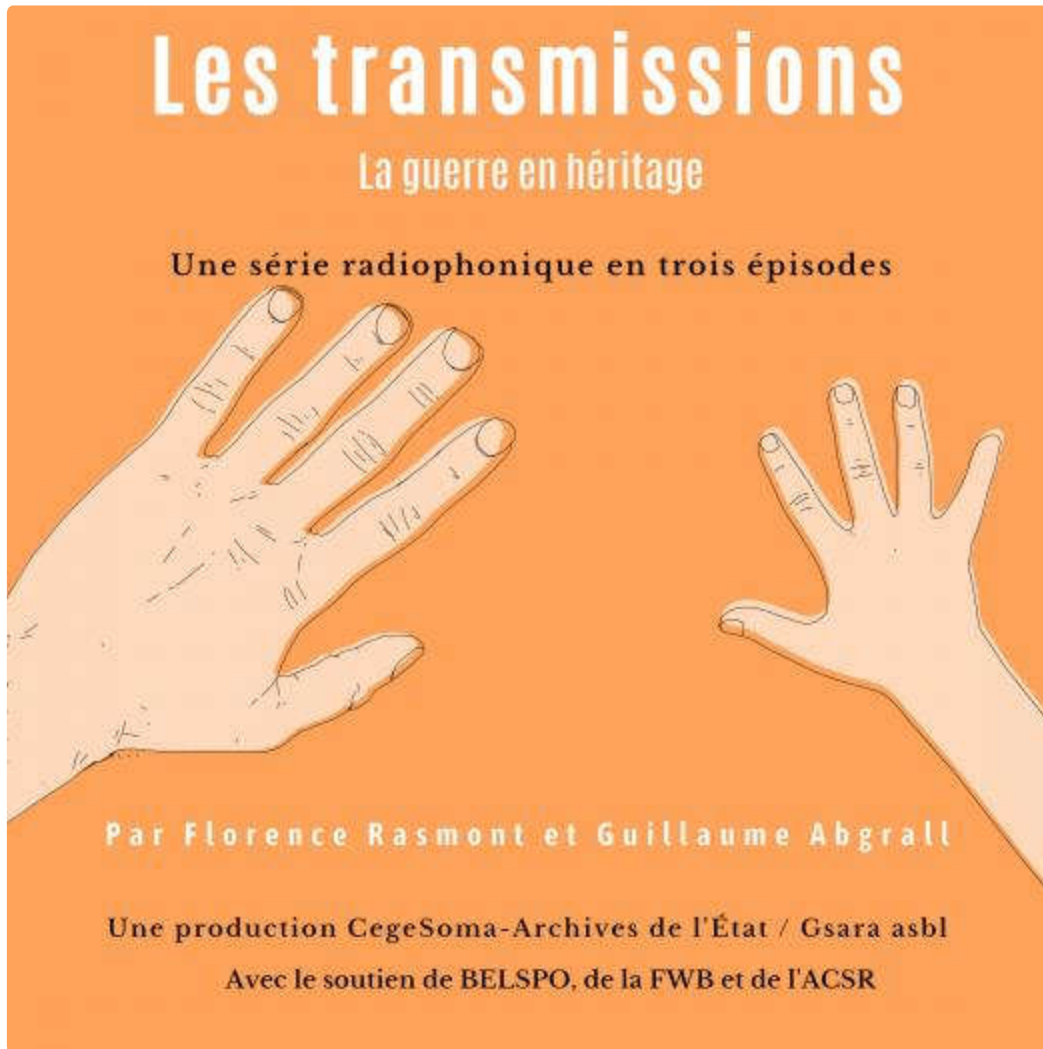
SLUITING EINDEJAARSPERIODE

Overzicht van de sluitingsdagen van de leeszaal en het CegeSoma. [\[MEER INFO\]](https://www.cegesoma.be/nl/sluiting-eindejaarsperiode)

[Home](#) » [News](#) » Les Transmissions. La guerre en héritage (De overdracht. De erfenis van de oorlog)

Les Transmissions. La guerre en héritage (De overdracht. De erfenis van de oorlog)

Een reeks van drie podcasts (in het Frans) : het verhaal van de nakomelingen van hen die tijdens de Tweede Wereldoorlog met of tegen de Duitse bezetter gevochten hebben.

In 2017 ging het project '[Transmemo](#)' van start over de familiale herinnering aan het verzet en de collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog in België. In het kader van dit project hebben 80 Nederlandstalige en Franstalige families ermee ingestemd om over drie generaties heen geïnterviewd te worden (de oorlogskinderen, hun kinderen en kleinkinderen).

Drie jaar later, parallel met de (komende) wetenschappelijke publicaties over de resultaten van dit project en om deze verhalen 'tot leven te brengen', hebben [Florence Rasmont](#) en Guillaume Abgrall (vzw Gsara) een

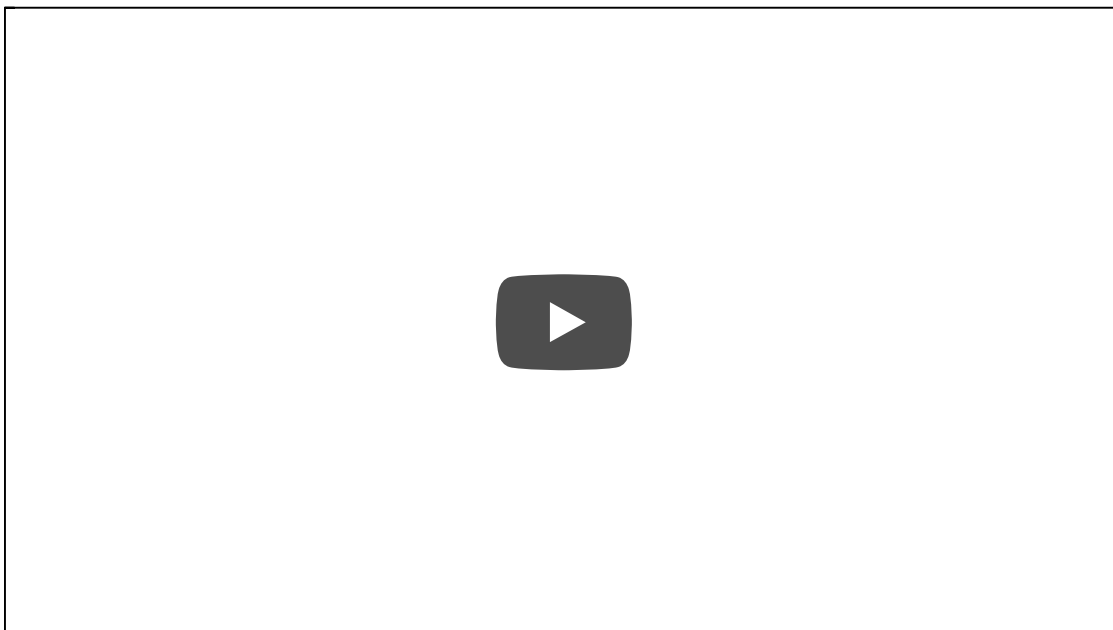
reeks van drie podcasts gerealiseerd: '*Les transmissions. La guerre en héritage*' (De overdracht. De erfenis van de oorlog).

De achterliggende gedachte van die podcasts: de geschiedenis van drie families delen die hebben deelgenomen aan het project Transmemo. De reeks werpt een licht op het engagement van hun grootouders tijdens de oorlog en laat ons de - voorbije en nog altijd aanwezige - impact van hun verhaal op hun families ontdekken.

De reeks '*Les transmissions. La guerre en héritage*' werd geselecteerd voor de prijs voor originele documentaire van het 18de Radio- en luisterfestival '*Longueur d'Ondes*', dat in februari 2021 in Brest plaatsvindt. De reeks gerealiseerd door Florence Rasmont en Guillaume Abgrall staat dus op het programma van dat festival. Op 6 februari 's avonds wordt de eindselectie van de jury voor de grote prijs bekend gemaakt.

De reeks "Les transmissions" was al te beluisteren op verschillende lokale radio's (Radio Campus, Radio Panik, 48FM, enz). La Première/RTBF zal ze uitzenden op 8 januari 2021 (1ste en 2de aflevering) en 15 januari 2021 (3de aflevering + voorstelling van de reeks door Florence Rasmont en Guillaume Abgrall) in het programma "Par Ouïe dire" om 22u.

Wil je er meer van weten ? **Bekijk dan de [video van het interview met Florence Rasmont](#).**

De drie afleveringen (in het Frans) van de reeks '*Les Transmissions. La guerre en héritage*' (De overdracht. De erfenis van de oorlog) :

[Aflevering 1: De mère en fille. \(Van moeder op dochter\)](#)

Dit is het verhaal van een moeder die haar deportatie nooit te boven is gekomen. Het is ook het verhaal van een dochter, die na de oorlog geboren werd en die verscheurd wordt tussen de bewondering voor de inzet van haar moeder in het verzet en het dagelijkse leed in de familie. Het is daarbij ook nog het verhaal van het conflict tussen twee generaties militante vrouwen, die allebei meegesleept werden in de grote strijdpunten van hun tijd.

Listen to more free podcasts on Spotify. De mère en fille

START LISTENING

Les transmissions : la guerre en héritage

Follow

22:44

[Aflevering 2: Le secret Het geheim](#)

In 1968 hoort Antoine van zijn vader dat die tijdens de oorlog heeft meegevochten met de Duitsers. Antoine bewaart dat geheim heel lang, tot hij beslist om naar het familieverleden op zoek te gaan en het stilzwijgen te verbreken. In deze aflevering vertelt Antoine over zijn opzoekingen en zijn vragen bij de grote en kleine geschiedenis. Een introspectieve onderdompeling in gebeurtenissen die zijn familie en zijn herinneringen voor altijd getekend hebben.

Listen to more free podcasts on Spotify. Le secret

START LISTENING

Les transmissions : la guerre en héritage

Follow

2 :2

[Aflevering 3: Bompa Opa](#)

'Bompa' is Brussels voor opa of grootvader. Zo wordt Charles, een communistische arbeider, verzetsstrijder en gedeporteerde, liefdevol genoemd door heel zijn familie. Bompa (Opa) is tezelfdertijd het verhaal van de strijd

van een man en van zijn veerkracht. Het is ook het verhaal van een familie die doorheen de 20ste eeuw geconfronteerd wordt met de oorlog en met de veranderingen in de arbeiderswereld in Brussel.

Listen to more free podcasts on Spotify. ompa

START LISTENING

Les transmissions : la guerre en héritage

Follow

2 :

Realisatie van de podcasts: Florence Rasmont en Guillaume Abgrall.

Muziek: Tuur Florizoone.

Met de steun van Belspo en de Fédération Wallonie Bruxelles.

Productie: Gsara – CegeSoma/Rijksarchief.

Ander nieuws

[Het CegeSoma in de media](#)

[Drie vragen aan ... een kersverse 'doctor', Anne Chardonens, verantwoordelijke voor de digitale toegang tot de collecties van het CegeSoma](#)

[10 jaar EHRI](#)

[Levens die voor altijd ingrijpend veranderden...](#)

[Een nieuwe collega versterkt het wetenschappelijk team van het CegeSoma](#)

[Historische waarheid en beeldvorming over WOII in België in tijden van zogenaamde 'post-truth'](#)

[Belgische koloniale geschiedenis in het BTNG](#)

[Was opa een held?](#)

[Tot weldra...](#)

[De "ongewone" zomer van 1940](#)

[Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek](#)

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

1

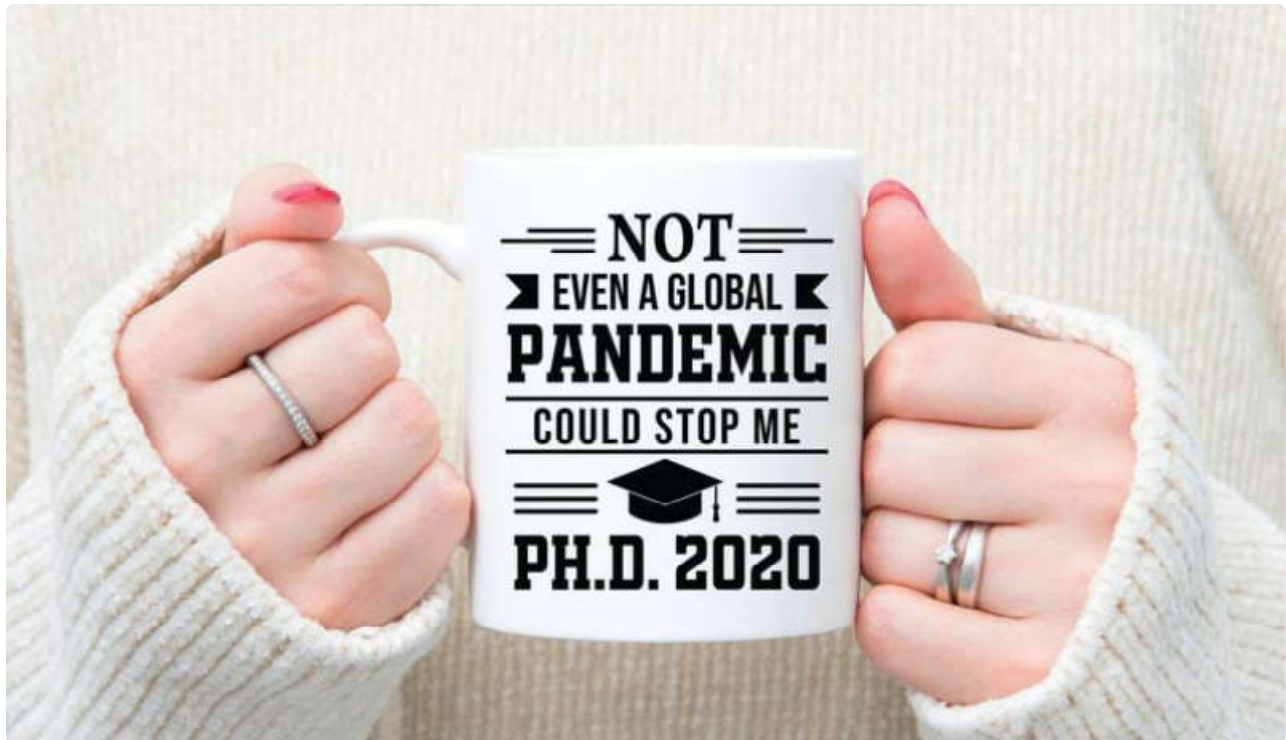
2

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Drie vragen aan ... een kersverse 'doctor', Anne Chardonnens, verantwoordelijke voor de digitale toegang tot de collecties van het CegeSoma

Drie vragen aan ... een kersverse 'doctor', Anne Chardonnens, verantwoordelijke voor de digitale toegang tot de collecties van het CegeSoma

Dag Anne, Je hebt net afgelopen dinsdag, 15 december, je thesis verdedigd en je bent nu doctor in de informatie- en communicatiewetenschappen. Kan je ons vertellen hoe dat gegaan is : je doctoraat afronden in de context van een mondiale pandemie ?

De context was inderdaad wel speciaal. Concreet wil dat zeggen dat ik mijn promotor tussen maart en december maar één keer gezien heb. Al onze andere contacten verliepen on-line. Gelukkig kon ik ook rekenen op vier mensen die mijn thesis nagelezen hebben. Dat ging allemaal on-line via een collaboratief uitgeversplatform. Hierdoor konden zij vanuit België, Zwitserland of het eiland Réunion simultaan commentaar toevoegen aan de eindtekst. Wat ik geweldig vind !

Wat het schrijven zelf betreft, heeft de lockdown het ascetisch karakter eigen aan dit solitaire werk alleen maar versterkt. Enkele maanden lang heb ik vrijwel niemand gezien, maar ik had ten minste niet het gevoel allerlei gebeurtenissen te moeten missen, want alles om me heen verliep toch op een laag pitje. De lockdown was dus zowel een bijkomende beperking als een opportuniteit.

De verdediging, tot slot, moest ook volledig on-line verlopen. Er waren wel wat technische bekommernissen zodat elk lid van de jury goed gehoord en gezien kon worden, maar verder stelde dat geen probleem. Ik kon na mijn verdediging mijn familie en vrienden wel niet op het traditionele glaasje trakteren, maar ik kom uit Zwitserland, en ik was dus toch wel blij dat ik hen kon uitnodigen zonder dat ze zich hoefden te verplaatsen !

Wat is het onderwerp van je onderzoek en wat is het belang ervan voor de bezoekers van het CegeSoma?

Zoals ik al verteld heb in '[Het ADOCHS-project is halfweg!](#)', heb ik me verdiept in de vraag over de toegang tot de collecties en meer bepaald over de "authority data" van natuurlijke personen. In de huidige context van *Linked Data* bieden natuurlijke personen namelijk een geprivilegieerde toegang tot de collecties. Ze maken het mogelijk om van het ene document naar het andere te surfen, over de muren van één enkele instelling heen. Ik heb er zelf mee kunnen experimenteren : je kan tezelfdertijd verschillende informatiebronnen ondervragen, maar dan moet je eerst wel verbindingen tussen die eenheden tot stand brengen. Dat heb ik allemaal tijdens mijn onderzoek willen verkennen, en wel door een kennisbestand over de "authority data" van het CegeSoma. (Zie [base de connaissance dédiée aux données d'autorité du CegeSoma](#).)

Heel wat bezoekers van het CegeSoma gaan op zoek naar hun naasten, die bij voorbeeld betrokken waren bij het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Voor hen is het erg nuttig dat de instelling de opzoekingen over personen tracht te centraliseren. Het gaat er ook om opzoekingsresultaten te kunnen aanvullen met behulp van bijkomende contextuele informatie.

Wil je dit werk in de komende maanden voortzetten ?

Natuurlijk ! Het voortbestaan van het kennisbestand "Wikibase" wordt de komende maanden besproken en hangt niet alleen van mij af. We moeten bekijken hoe dat kan ingepast worden in de werkwijze en infrastructuur van het Rijksarchief, maar het staat vast dat het werk over de vraag naar de kwaliteit van metadata hoe dan ook zal worden voortgezet. Zoals ik in een reeks aanbevelingen in het laatste hoofdstuk van mijn thesis heb aangegeven, kan dat stap voor stap gebeuren, het is geen kwestie van « alles of niets ».

En kunnen we je thesis ergens lezen ?

De titel van mijn thesis luidt : 'La gestion des données d'autorité archivistiques dans le cadre du Web de données'. Ze zal binnenkort on-line toegankelijk zijn via de website van 'dépôt institutionnel numérique' van de ULB. Ik houd jullie op de hoogte !

Dank je wel Anne en nogmaals hartelijk gefeliciteerd !

Ander nieuws

[Het CegeSoma in de media](#)

[Les Transmissions. La guerre en héritage \(De overdracht. De erfenis van de oorlog\)](#)

[10 jaar EHRI](#)

[Levens die voor altijd ingrijpend veranderden...](#)

[Een nieuwe collega versterkt het wetenschappelijk team van het CegeSoma](#)

[Historische waarheid en beeldvorming over WOII in België in tijden van zogenaamde 'post-truth'](#)

[Belgische koloniale geschiedenis in het BTNG](#)

[Was opa een held?](#)

[Tot weldra....](#)

[De "ongewone" zomer van 1940](#)

[Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek](#)

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

1

2

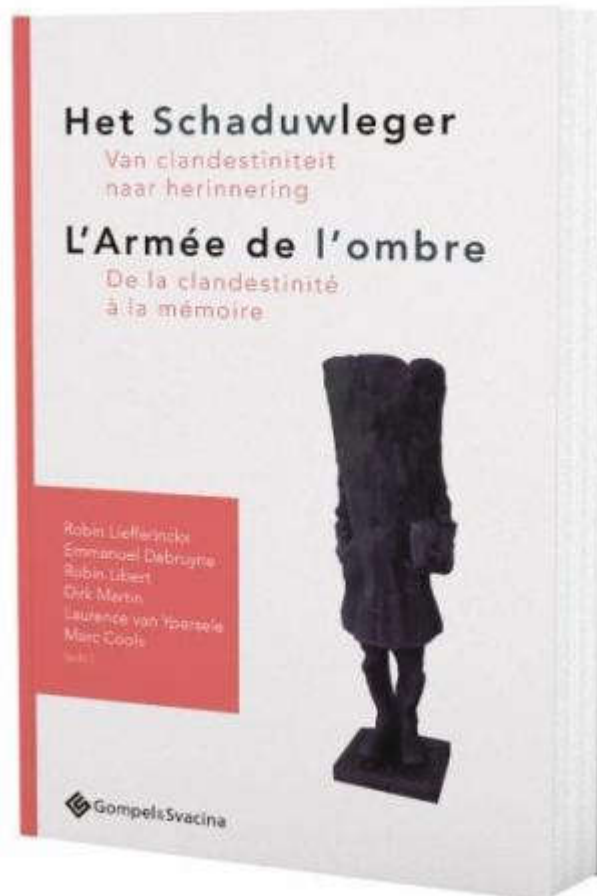

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [Publication](#) » Het Schaduwleger. Van clandestiniteit naar herinnering. / L'Armée de l'ombre. De la clandestinité à la mémoire.

Het Schaduwleger. Van clandestiniteit naar herinnering. / L'Armée de l'ombre. De la clandestinité à la mémoire.

Wereldoorlog II [Boek](#)

Herdenken tijdens de gezondheidscrisis

In principe hadden er in 2020 heel wat herdenkingen moeten plaatsvinden in verband met de 75ste verjaardag van het einde van de Tweede Wereldoorlog. Veel van die activiteiten moesten jammer genoeg door de gezondheidscrisis geannuleerd worden. Maar sommige initiatieven konden toch tot een goed einde worden gebracht. Zo bijvoorbeeld de uitgave van het boek *Het Schaduwleger / L'Armée de l'ombre* over de agenten van de inlichtingen- en actiediensten. Dit werk sluit aan bij [het herdenkingsboek dat in 2015 verscheen naar aanleiding van de 70ste verjaardag van de « Koninklijke Unie der Inlichtings- en ActieDiensten »](#). Daarin waren de namen opgenomen van de 18.716 erkende inlichtingenagenten, evenals een overzicht van de 129

inlichtingen- en actiediensten en -zendingen. Tezelfdertijd werden opzoekingen over die erg gesloten en specifieke groep van het verzet met een ongekennde geestdrift aangevat. Zeker, sommige aspecten van die geschiedenis moeten nog verder bestudeerd worden, maar toch is onze kennis over dat "glazen huis" van inlichtingen en acties er al veel op vooruitgegaan. Dat hebben we te danken aan het hardnekkige werk van enkele onderzoekers, maar ook aan verschillende archieffondsen die het CegeSoma bewaart.

Van de clandestiniteit naar de herinnering

Het werk *Het Schaduwleger / L'Armée de l'ombre* draagt ontegenzeggelijk bij tot onze kennis van een onderdeel van het Belgisch verzet. Verschillende onderzoekers, vroeger of nu rechtstreeks of onrechtstreeks aan het CegeSoma verbonden, hebben aan het boek meegewerkt, bij voorbeeld [Dirk Martin](#) als co-redacteur, [Marc Verschooris](#) en [Etienne Verhoeyen](#), twee geassocieerde onderzoekers, [Emmanuel Debruyne](#), Laurence van Ypersele en [Chantal Kesteloot](#). De originaliteit van het werk zit in de tweevoudige benadering: de geschiedkundige dimensie en die van de herinnering. De invalhoek is zowel op mensenmaat als institutioneel. Verschillende teksten gaan vooral over de dramatische belevenissen van sommige agenten, maar ook over de impact op hun families en, meer bepaald, op hun kinderen. Het verhaal stopt niet bij het einde van het conflict, want bij de bevrijding rijzen al onmiddellijk gevoelige vragen over de erkenning en over de 'terugkeer naar de normaliteit'. Welk statuut zullen de agenten krijgen? Hoe moeten ze de fysieke en/of psychische gevolgen te boven komen en opnieuw aansluiting vinden bij hun beroepsleven? Sommigen raken gefrustreerd omdat ze zich niet meer nuttig voelen en hun ervaringen niet kunnen delen, zeker in dat erg gesloten wereldje van de inlichtingendiensten. In deze context speelt het verenigingsleven een essentiële rol zoals uit verschillende bijdragen blijkt. Ook rijst de – meer algemene - vraag naar de plaats van het verzet in het naoorlogse België en dit eveneens vanuit een meer internationaal perspectief, bij voorbeeld door de herdenkingen van het netwerk Comète. Voor anderen eindigt het niet met de capitulatie van Duitsland. Sommige agenten gaan zich inderdaad op andere vlakken inzetten in een context die al vlug die van de Koude Oorlog wordt.

Kostbare en veelvuldig geraadpleegde archieven

Verschillende bijdragen van dit werk kwamen tot stand dank zij diverse fondsen die het CegeSoma bewaart. Dat geldt bij voorbeeld voor de zeer rijke archieven van de Staatsveiligheid die in 1993 bij het CegeSoma werden gedeponneerd. Zij omvatten meer dan 46.000 dossiers van mannen en vrouwen die van veraf of meer nabij betrokken waren bij activiteiten van inlichtingennetwerken, ontsnappingsroutes, propagandanetwerken of gewapende acties, die vanuit Londen door de Staatsveiligheid of de Tweede Directie van het Ministerie van Landsverdediging werden opgezet. Algemene dossiers vervolledigen deze individuele dossiers.

Ook andere fondsen van het CegeSoma zorgen voor een beter begrip van dit hoofdstuk van de geschiedenis van het verzet. Zo hebben verschillende auteurs geput uit de fondsen William Ugeux en [Louise de Landsheere](#) of het fonds over de [netwerken Luc-Marc](#). Hier moeten we ook de meer specifieke fondsen vermelden, zoals dat van de 385 brieven van terdoodveroordeelden die op initiatief van Fabrice Maerten werden samengebracht. Naast deze archieven bezit het CegeSoma nog een rijke verzameling van tijdschriften die na de oorlog door vriendenkringen en andere instanties met bindingen met het milieu van de inlichtingen- en actiediensten werden uitgegeven, en verder nog documenten over de talrijke herdenkingen.

Het lokale, nationale en internationale perspectief, individuele lotgevallen en collectieve structuren, al die aspecten komen in dit boek aan bod. Een ideetje voor onder de kerstboom ...

DETAILS VAN HET PRODUCT

Kaft: hard

Aantal bladzijden: 368 p.

Formaat:

Datum van verschijnen: 2020

EAN/ ISBN: 978 94 6371 256 9

Uitgever: Gompel&Svacina, Oud-Turnhout

AUTEUR(S)

Robin Liefferinckx (ed.)

[Emmanuel Debruyne \(ed.\)](#)

Robin Libert (ed.)

[Dirk Martin \(ed.\)](#)

Laurence van Ypersele (ed.)

Marc Cools (éd.)

PRIJS

45,00 €

BESTELLEN

TAGS

[verzet](#) [herdenking](#) [Koude Oorlog](#)

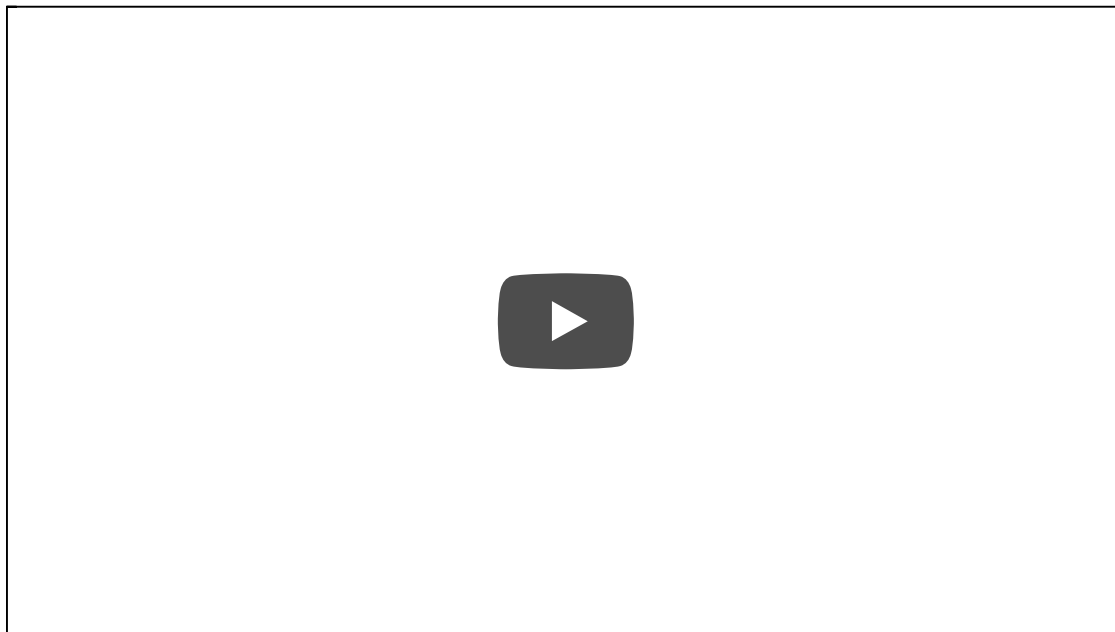
© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

De Duitse geheime wapens in de bibliotheek van het CegeSoma

De Duitse geheime wapens in de bibliotheek van het CegeSoma ... Onder die titel nodigen wij u uit om het tweede thema te ontdekken in onze reeks 'Afspraken met de bibliothecaris' Elke thema dompelt u onder in onze collecties en wordt geïllustreerd met een video en begeleidende tekst over de informatie erover in onze bibliotheek.

[Bekijk de tweede video 'Afspraken met de bibliothecaris: 2. De Duitse geheime wapens in de bibliotheek van het CegeSoma'](#)

Gepassioneerde liefhebbers van de Tweede Wereldoorlog, althans zij die gek zijn op "*militaria*", hebben dikwijls veel belangstelling voor het onderzoek naar de "Duitse geheime wapens", zowel naar de technologische aspecten ervan, als naar hun inzet op het slagveld op het eind van de Tweede Wereldoorlog ... of naar nogal imaginaire speculaties : hoe zou het gelopen zijn als deze wapens vroeger zouden zijn gebruikt ? En zo kunnen ze nog verder fantaseren over een minder succesvol verloop voor de geallieerde legers tot, wie weet, een overwinning van het Reich na de noodlottige meimaand van 1945 ...

Deze benadering, die ietwat naïef blijkt geeft van de fascinatie voor het Duitse (nazistische ?) technisch-wetenschappelijk vernuft, is niet nieuw : tijdens een groot deel van de oorlog vreesden Angelsaksische politici en wetenschappers voor een verraderlijke slag met een nieuw en beslissend wapen ontsproten aan het Duitse brein en gefabriceerd door de hoogovens van Krupp ... En ook al was daar niets van aan, dat de *Wehrmacht* in '44-'45 wapens inzette met een onmiskenbare kwalitatieve vooruitgang maakte dat risico op het eerste zicht aannemelijk.

In deze kleine bijdrage zullen we die verbeeldingskracht wat intomen en zo de kerk in het midden proberen te houden. Naast het feit dat deze wonderwapens, die de geschiedenis een onvoorziene wending zouden geven, "te laat en te weinig" werden ingezet tijdens het conflict (over het algemeen NA juni 1944, dit wil zeggen na de landing in Normandië en na de brutale uitschakeling van de Duitse legers in de Sovjetunie), zou het liedje zou in elk geval uitgezongen zijn geweest na augustus 1945, na de Amerikaanse atoombommen op een moment dat de nazi's het atoomonderzoek terzijde hadden geschoven. Zij hadden namelijk op andere paarden gewed ... Die vertragingen, aarzelingen, vertraagde inzet op het terrein waren het rechtstreeks gevolg van het Hitleriaans systeem : rivaliteit tussen de studiebureaus en de fabrikanten, zwakke technische coördinatie, wrijvingen tussen de nazi-baronieën (*Wehrmacht*, *SS*, *Luftwaffe*, ...), verspilling van middelen, onvoldoende mobilisatie van werkkrachten. En vooral : zwakheden in de gestandaardiseerde en gecentraliseerde productie in tegenstelling tot de productie in de Angelsaksische landen. Zo moest Albert Speer, minister van industrie en bewapening in het Reich en nochtans een pragmatisch en bekwame planner, in 1943 nog 425 types en versies van vliegtuigen administreren.

Wat de resultaten betreft spreken de cijfers voor zich ... Als men "Wikipedia" raadpleegt, de grootste bron voor elementaire en feitelijke kennis, vindt men niet minder dan 118 ingangen op de site van "Duitse geheime wapens". 41,5 % van de vermelde wapens kwam niet verder dan de tekentafel, 28,8 % bracht het tot een prototype, 7,6 % slaagde erin om in productie te gaan ... maar kon niet meer gebruikt worden door de ineenstorting van het Duitse rijk in maart-april 1945. Slechts 22 % kon min of meer effectief bij de gevechten ingezet worden en dan nog met matig succes ...

Eigenlijk moeten we altijd goed voor ogen houden dat er slechts tijd genoeg was om een half dozijn echt vernieuwende wapens op grote schaal te kunnen ontwikkelen : het aanvalsgeweer *Sturmgewehr 44* van Hugo Schmeisser (426.000 geproduceerde exemplaren), de voorloper van de "*kalasjnikov*", de straaljager *Messerschmitt Me-262* (1.430 geproduceerde exemplaren), de telegeleide anti-scheepsbommen *Fritz X* en *Henschel Hs-293*, de *Fieseler Di-103*-raketten (de *V-1*, ongeveer 30.000 geproduceerde exemplaren) en de *Aggregat A4* (de *V-2*, 5.200 geproduceerde exemplaren). En ook dit moet nog genuanceerd worden. Ook al werden er vrij veel *Me-262* vervaardigd, toch werden ze wegens kinderziektes van de reactoren weinig gebruikt: die vatten namelijk gemakkelijk vuur of vielen abrupt stil. In de lente van 1945 was Duitsland nauwelijks in staat een veertigtal ervan gelijktijdig in stelling te brengen tegen de golven van viermotorige geallieerde bommenwerpers en dus waren ze weinig succesvol. Wat de *V-1*'s en *V-2*'s betreft, de onnauwkeurigheid bij het afvuren beperkte hun vermogen tot strategische schade, niettegenstaande hun niet te onderschatten psychologische impact ...

De andere "geheime wapens" van het *Reich* op het vlak van de luchtvaart kenden enkel een anekdotisch gebruik. Dit geldt zowel voor de *Messerschmitt 163-A "Komet"* (was niet helemaal klaar voor gebruik en veroorzaakte meer doden bij de Duitse dan bij de geallieerde piloten), als voor de *Arado Ar-234* (een zeer waardevolle lichte bommenwerper maar er waren er zeer weinig van) en de *Heinkel He-162*. De *Kriegsmarine* was in hetzelfde bedje ziek : de onderzeeërs van het type XXI hadden qua bewapening en duikvermogen de beste duikboten van de nieuwe generatie kunnen zijn. Maar de eerste kwam pas theoretisch in dienst op 27 juni 1944 en van de 1.170 die gepland waren, waren er op 8 mei 1945 slechts 4 operationeel.

De conclusie is eenvoudig : de “Duitse geheime wapens” waren om deze redenen vooral een prima propagandamiddel voor de diensten van Dr. Goebbels. Ze moesten vooral het geloof van het Duitse volk in de eindoverwinning levendig houden ondanks de steeds hopelozere geostrategische conjunctuur.

75 jaar na het verdwijnen van nazi-Duitsland met zijn hoogdravend gedoe en zijn vergiftigde uitvindingen mag Janmet-de-pet, met de nodige afstand, nadenken over de hoogstandjes van de nazi-technologie geënceneerd door Josef Goebbels, die con amore weer opgerakeld worden door naïevelingen of in een bepaald soort journalistiek of erger.

En in de bibliotheek van het CegeSoma ?

Onderzoekers of nieuwsgierigen die meer willen weten, zullen ongetwijfeld in de bibliotheek van het CegeSoma bijkomende informatie vinden over deze wonderbaarlijke Duitse geheime wapens. Dit in zover het “Mission Statement” van onze instelling het toelaat: de focus ligt namelijk niet op de militaire geschiedenis, maar op de impact van het “fenomeen oorlog” op de Belgische samenleving, voornamelijk op politiek, economisch, sociaal en cultureel vlak.

Al liggen werken over dit onderwerp veeleer buiten het interesseveld van onze bibliotheek, hebben we dankzij giften en legaten van privéverzamelaars toch enkele tientallen interessante boeken kunnen verwerven. Wat niet wegneemt dat er voor de specialisten grote hiaten zullen zijn.

Wat België betreft beperken de werken en studies over de Duitse geheime wapens zich vrijwel uitsluitend tot de V-1 en V-2, vooral omdat ons land - zowel in Luik als in Antwerpen - erg geleden heeft onder deze twee types raketten. Zo vindt u in onze collecties over dit onderwerp : “*Bilan V1-V2 – Omdat ge het niet zoudt vergeten – Lest we forget – Pour que vous ne l’oubliez (sic!) jamais*”, Antwerpen, Internationaal Propaganda Kantoor, 1945, maar ook een recenter werk van R. Patteet, *160 dagen van V-1 liegende V-2 ergelding : studie van de V-bommen in de gemeenten Beerzel, Berlaar, Booischot, Hallaar, Heist, Hulshout, Itegem, Putte, Schriek, ... Heist-op-den-Berg, Die Swane*, 1994. Voor Franstalig België bezitten we naast de klassieker *Belgique sous les bombes* in 1945 uitgegeven door het Hoog Commissariaat-Generaal voor de Burgerbescherming, ook het mooie onderzoek *Liège sous les V-1 et V-2 : un rajustement de l’importance réelle du drame* van Lambert Grailet (1996). Engelstalige werken over dit onderwerp hebben we maar met mondjesmaat. We kunnen amper het werk van David Irving vermelden ... in een Franse vertaling (*A bout portant sur Londres : la vérité sur les armes secrètes allemandes* (1967) van het originele Engelstalige ‘*The Mare’s Nest*’ uitgegeven in 1964). Zelfs al schreef deze auteur, die nu erg controversieel is omwille van zijn negationisme, uitstekende historische werken, valt dat toch wat mager uit. Aan Duitstalige kant beschikken we wel over genoeg fundamentele wetenschappelijke werken (maar dan moet men Duits kennen).

We hebben de volgende titels eruit gepikt : Edgar MAYER & Thomas MEHNER, *Die Lügen der Alliierten und die deutschen Wunderwaffen : das Dritte Reich, die Atombombe und der 6. August 1945* (2010), Fritz HAHN, *Waffen und Geheim Waffen des deutschen Heeres 1933-1945* (1986), Ralf SCHABEL, *Die Illusion der Wunderwaffen : die Rolle des Düsenflugzeuge und Flugabwehrraketen in der Rüstungspolitik des Dritten Reiches* (1994).

Naast deze Duitstalige werken waarover we een kort overzicht gaven, bezitten we een mooi aantal titels over dit onderwerp, al zijn ze wel wat gedateerd. Hier kunnen we vermelden : Albert DUCROCQ, *Les armes secrètes allemandes* (1947), van de onvermijdelijke en productieve kolonel REMY (“... *et l’Angleterre sera détruite*” (1969), Victor DEBUCHY, *L’étrange histoire des armes secrètes allemandes* (1978), Max DUTILLEUX, *Le camp des armes secrètes : Dora-Mittelbau* (1993) enz. En dan maken we nog geen gewag van de artikels in de tijdschriften over

hedendaagse geschiedenis. Binnenkort zullen een aantal tijdschriften gespecialiseerd in de wapengeschiedenis in onze collecties opgenomen worden.

Natuurlijk staan we nog altijd open voor giften over dit thema. We nemen ze graag, na voorafgaande controle, in onze bibliotheek op. Zo kunnen we tegemoet komen aan de vraag naar werken over deze thematiek, die het CegeSoma al te lang wat stiefmoederlijk behandeld heeft.

Maar moeten we onze tekortkomingen niet durven toegeven ... ?

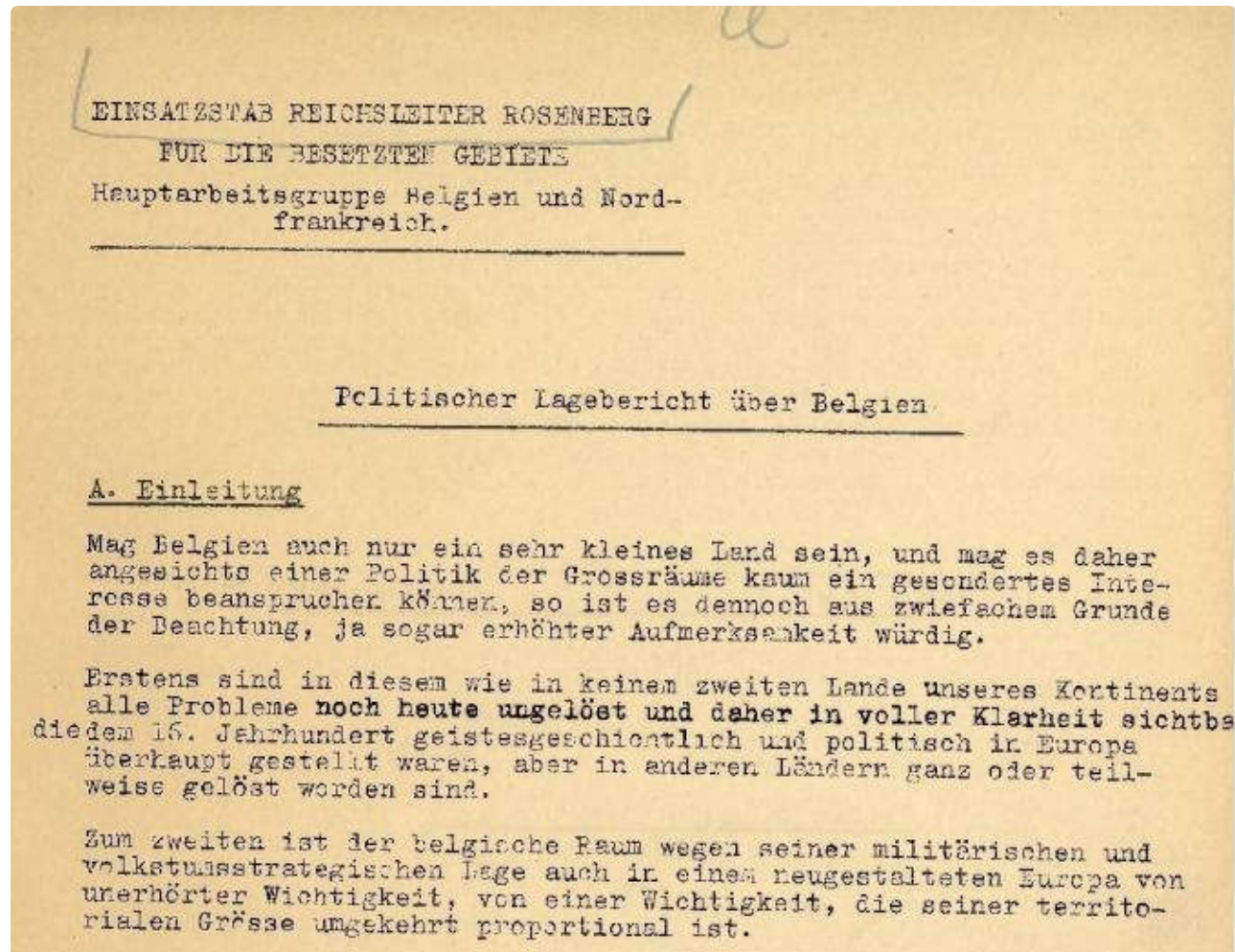
Alain Colignon, bibliothecaris

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [Publication](#) » Een nieuwe online publicatie over de activiteiten van de Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg (ERR) in België

Een nieuwe online publicatie over de activiteiten van de Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg (ERR) in België

Wereldoorlog II

Tijdens de bezetting gingen de Nazi's op culturele rooftocht : onder meer bibliotheken en archieven van Joden en politieke tegenstanders (of van wie de Nazi's als dusdanig zagen), werden op een systematische wijze onvreemd. De *Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg (ERR)* speelde hierin een sleutelrol. Na het einde van de Tweede Wereldoorlog verdween veel van dit materiaal naar de USSR. Na de val van de Muur werd een deel ervan gerestitueerd, maar de kwestie van de cultuurroof laat nog altijd sporen na, denken we maar aan de recente discussies over de herkomst van de bepaalde kunstwerken in musea en de problematiek van de teruggave in Nederland.

Bibliotheken

Ook het onderzoek gaat nog steeds verder. Patricia Grimsted is een internationaal expert inzake de ontvreemding en restitutie van culturele eigendommen en kent als geen ander de archieven in de ex-Sovjetunie, waar een schat aan informatie over die operatie wordt bewaard. Michel Vermote was in de jaren 1990 vanuit het AMSAB-ISG betrokken bij de recuperatie van archieven die de Nazi's uit België hadden meegenomen, onder meer van de socialistische arbeidersbeweging en doet nog steeds onderzoek over de problematiek.

Beide schreven een artikel over de bibliotheekroof door de *ERR* in België. Geschat wordt dat tussen de 250.000 en 300.000 volumes ontvreemd werden uit private of institutionele bibliotheken tijdens 150 inbeslagnames. Het artikel werd online gepubliceerd op de [website *Cultural Plunder by the Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg van de Claims Conference*](#) en kan [via deze link worden geraadpleegd](#). Het artikel is voornamelijk gebaseerd op materiaal bewaard in Kiev en Berlijn, maar er werd ook een beroep gedaan op de collecties van het CegeSoma en van het Rijksarchief. Naast het artikel worden een aantal gedigitaliseerde archiefdocumenten gepubliceerd zoals de lijsten van de inbeslagnames.

Op 14 juni 2018 waren beide auteurs al te gast in het CegeSoma op een workshop over hetzelfde thema. Het verslag van de workshop en een interview met Patricia Grimsted over het onderzoek vindt u [hier](#).

Het artikel van Patricia Grimsted en Michel Vermote maakt duidelijk dat de Tweede Wereldoorlog ook als een transnationaal fenomeen moet bekeken worden en dat voor bepaalde thema's internationaal archiefonderzoek onontbeerlijk is.

TAGS

[antisemitisme](#) [archieff](#) [culturele geschiedenis](#) [transnationalisme](#) [culturele collaboratie](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Het CegeSoma in de media

Het CegeSoma in de media

Na de grote belangstelling voor de uitzending van 25 november laatstleden op 'la Une' (RTBF) over de kinderen van de collaboratie en voor de drie afleveringen van [Regards d'historiens](#) (in het Frans), opgenomen in aanwezigheid van zeven historici, specialisten op dit vlak, bleef het CegeSoma eind 2020 zeer aanwezig in de media.

Op zaterdag 28 november was Koen Aerts te gast bij Radio 1 voor een uitzending over hetzelfde onderwerp te beluisteren of herbeluisteren [via deze link](#).

Op zaterdag 5 december nam Chantal Kesteloot samen met Laurence Schram (Kazerne Dossin) deel aan de uitzending 'Retour aux sources' op 'la Trois' (RTBF/TV) over de plundering van Joodse appartementen [de « operatie Meubels » (Möbel Aktion)].

De volgende zaterdag, 12 december, was het de beurt aan Fabrice Maerten. Hij nam in het kader van dezelfde uitzending 'Retour aux sources' op 'la Trois' (RTBF/TV) deel aan het debat over het Rode Orkest (de naam die de Gestapo gaf aan een aantal groepen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in verbinding stonden met de Sovjetunie en weerstand boden aan het nazisme) in het gezelschap van André Possot (auteur/vertaler en gepassioneerd door de geschiedenis van het Rode Orkest in België).

Als u die twee uitzendingen (in het Frans) niet heeft kunnen zien of als u ze wil herbekijken, dan kan dat via het 'Auvio'-platform van de RTBF (u moet zich wel eerst aanmelden, wat gratis kan):

- [De « operatie Meubels »](#)

- Het Rode Orkest (twee delen) : [Deel 1](#) - [Deel 2](#)

Ander nieuws

[Drie vragen aan ... een kersverse 'doctor', Anne Chardonens, verantwoordelijke voor de digitale toegang tot de collecties van het CegeSoma](#)

[Les Transmissions. La guerre en héritage \(De overdracht. De erfenis van de oorlog\)](#)

[10 jaar EHRI](#)

[Levens die voor altijd ingrijpend veranderden...](#)

[Een nieuwe collega versterkt het wetenschappelijk team van het CegeSoma](#)

[Historische waarheid en beeldvorming over WOII in België in tijden van zogenaamde 'post-truth'](#)

[Belgische koloniale geschiedenis in het BTNG](#)

[Was opa een held?](#)

[Tot weldra....](#)

[De "ongewone" zomer van 1940](#)

[Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek](#)

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

1

2

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

Sluiting eindejaarsperiode

Het Rijksarchief (CegeSoma) sluit zijn deuren van donderdag 24 december 2020, 13u, tot en met vrijdag 1 januari 2021. Vanaf **dinsdag 5 januari 2021** zijn onze leeszalen, op afspraak en mits strikte toepassing van de veiligheidsvoorschriften, opnieuw open voor iedereen.

Wie een plaats wil **reserveren**, moet minstens 2 werkdagen vooraf via e-mail contact opnemen met het betrokken Rijksarchief. De coördinaten van onze diensten zijn [hier](#) te vinden. (CegeSoma : cegesoma@arch.be).

Om je bezoek zo optimaal mogelijk voor te bereiden, kan je [hier de bijzondere voorzorgsmaatregelen genomen in de strijd tegen COVID-19 raadplegen](#).

Blijf op de hoogte via onze website en via [Facebook](#). We danken u voor uw begrip.

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11